

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iudicivm De Articvlis Confessionis Fidei Anno M. D. XXX.
Caesar. M. Augustæ exhibitis, quatenus scilicet à
Catholicis admittendi sint aut reiiciendi**

Hoffmeister, Johann

Coloniæ, 1559

VD16 ZV 17723

De Vsu & fructu Sacrame[n]toru[m] in gerere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34289

ARTICVLVS VII.

culum hunc septimum absolutū volumus.
Diximus autem ipsum sana quidem habere, sed non sufficientia, hoc quod suo ordine putamus sufficienter demonstratū. De Dominus vt ab Ecclesia nostra sancta & Catholica nunquam alienemur, & si qui ab illa aberrarunt in tempore ad illam redeant vt tandem fiat vnus Pastor & vnum ouile. Tritum est, nec minùs verum illud Cypriani. Non potest habere Deum Patrem, qui non vult habere Ecclesiam matrem. Et hec quidem hactenus pro mediocritate nostra

^{que} DE VIRTUTE, A DEO que & vsu Sacramentorum Articulus Octauus.

QVanquã Ecclesia propriè sit congregatio sanctorum & verè credentium, tamen cum in hac vita multi hypocritæ & mali admixti sint, licet vti Sacramentis, quæ per malos administratur, iuxta vocem Christi, Sedent Scribæ & Pharisei in Cathedra Moyfi &c. Et Sacramenta

ARTICVLVS. VIII.

menta & verbum propter ordinati-
onem & mandatum Christi sunt
efficacia, etiam si per malos exhibe-
antur.

Damnant Donatistas & similes,
qui negabant licere vti ministerio
malorum in Ecclesia, & sentiebant
ministerium malorū inutile & in-
efficax esse.

F. Ioan. Hoff.

Scr

IN HVNC ARTICVLVM
seriò haud dubiè probaue-
runt Nostri, sicut & meritò
debuerūt. At quomodo hic
articulus cum alijs Aduer-
sariorum dogmatis conveniat, solerter iu-
dicandum est. Nos omnia candidè exami-
nabimus. Primum itaque omnium ad Sep-
timi & Octavi articulorum maiorem dilu-
cidationem facere videtur, si hic adnota-
uerim⁹, an mali sint in Ecclesia, & quomo-
do sint in Ecclesia, siue de ministris Ec-
clesiæ, siue de alijs in genere qui Christia-
no censentur nomine. Et Apologia qui-

H

dem

ARTICVLVS VIII.

dem, quod ad hoc negotium adinet, nihil
dissimulauit, sed rem planè exposuit, ut
hic forsan actum agere à multis videar,
Sed paucis me hinc expediam. D. Augusti-
nus libro 7. contra Donatistas cap. 51. do-
cet esse in Domino dei seu esse in Ecclesia, bi-
fariam dici: vno modo esse in ea tanquam
membrum in compage iusticię, particeps
videlicet spiritualis vitę, hoc est, coherens
cæteris membris in spiritu charitatis. Alio
modo esse in Ecclesia, est adhærere mem-
bris Ecclesię, sicut palea tritico. Sic omnes
qui habentur tanquam Sacramento fidei vi-
sibiliter ascripti Ecclesię, secundum pacem
quandam, corporaliter cum Christiano
populo conuersantes, dicuntur esse in Eccle-
lesia donec vel iudicio Ecclesię separen-
tur, vel sua sponte exeant, ipsam Eccle-
siam contemnentes & persequentes. Hęc
ex sententia Diui Augustini, qui eadem
multis in locis contra Donati hærësin scri-
psit. Est & in locis posterioribus Philippi
eadem sententia, quam nõ grauabor adscri-
bere. Sic autem loquitur, Ecclesia in scriptu-
ris interdum in genere significat congre-
gationem oim qui profitentur Euāgelium,
& nõ sunt excõmunicati, in qua p̄miscuẽ
boni

ARTICVLVS. VIII.

boni & mali sunt, sicut scriptum est: Simile est regnum cęlorum sagenę missę in mare. Verum est enim, malos non excommunicatos mębra esse Ecclesię, secundũ externam conuersationem, & signa exteriora. Sed Ecclesia proprię & principaliter significat congregationem iustorum, qui verę credunt Christo, & sanctificantur spiritu Christi. Hactenus ille & quidem iuxta fidem Ecclesię Catholicę. Adijcit deinde certas notas, sic enim loquitur Philippus, verę Ecclesię, purum verbum Dei, & legitimum vsum Sacramentorum: sed de hijs auditum est. Iam de administratiõne Sacramentorum, opinor, nulla erit digladiatio, de hoc inquam, quod dicunt Sacramenta efficacitiam esse, etiam si per malos administrętur: nam & hanc disputationem magno labore, nec minori cum laude absoluit iam olim Diuus Augustinus, addens etiam hoc: Extra Catholicam Ecclesiam non nunquã vera haberi Sacramenta, sed extra Ecclesiam, neque salubriter, neque vtiliter haberi. Sacramenta, inquit, tam debita veneratione prosequimur, vt ea, etiam si ab indignis tractata fuerint, illis sua peruersitate damnatis, illa intemerata

ARTICVLVS. VIII.

sanctitate permanere demonstramus. Et alibi. Nihil prodest hæreticis ad salutem quod extra Ecclesiam verum baptismum, per ignorantiam & tradunt & tenent, immò & obest ad damnationem, quod in Sacrilega iniquitate erroris humani, etiam diuini sacramenti, non per quem munden- tur, sed per quem seuerius iudicentur de- tinent veritatem. Hęc ille de vnico Baptis- cap. 6. Sed longè explicatius loquitur cõt. Donatistas lib. 5. cap. 21. Sacramentum gra- tiæ, inquit, dat Deus per malos, ipsam verò gratiam, non nisi per se ipsum, vel per san- ctos suos. Et hætenus quidem D. Augusti ni, vel potius Ecclesiæ Catholicæ, cuius il- le interpret est, sententiam super hoc ne- gotio recésuimus: nec opus est, vt in re nõ dubia, vtamur testibus nõ necessarijs. Ex Græcis si lubet audi Chrysofomi Simium Theophilactũ illũ, per Sacerdotes, inquit, etiam si indigni fuerint, operatur gratia, & Sanctificatur omnes, etiam si indignus fu- erit Sacerdos. Hęc ille in Lucæ cap: 9. Pa- ria inuenire licebit apud Nazianzenum o- ra: in. 5. Lauacrum. Quod verò ad vim & efficaciam Sacramentorum adinet, ve- reor Ecclesię cum Aduersarijs parum con- ueni

Vide Au- gust. lib. 2. cõt. Epist. Parme. ca. 21. Et cõt. Crelconiũ Gramati- cum lib. 2. cap. 10.

ARTICVLVS. VIII.

uenire, tum ob Lutheri aliquot paradoxa
& illa tam priora quàm posteriora, tum e-
tiam ob Marpurgense colloquium, quod
Bucerus examinat. Verùm examinem⁹ &
trutinemus quod isti scribunt, Sacramenta
propter ordinationem & mandatū Chri-
sti esse efficacia etiam si per malos exhibe-
antur. Iam si per verbū & mandatū Chri-
sti efficacia sunt, quæstio suboritur, in qui-
bus vel qualib⁹ vim suā exerāt? an citra o-
mne discrimen tā in bonis q̄ in malis? an ve-
rò tantū in bonis? Si in bonis tātū? ergo ma-
lorū malitia, vis & efficacia Sacramentorū
cassatur. Si in bonis & in malis indifferēter
& indiscriminatim, cauēdum est ne Apo-
logiæ architectus in eū incidat errorē, cu-
i⁹ Scholasticos insimulat, videlicet de Ope
operato. Est & alia quæstio, s. quomō intel-
ligi debeat quod aiūt de vi & efficacia Sa-
cramētorū, An iuxta doctrinā Augustini q̄
ponit discrimē inter Sacramētū & rē Sacra-
mēti: nā eò respexit, opinor, Lutherus quā-
do in posterioribus lucubrationib⁹ exerte
affirmat corpus christi verū ac reale, verè
sumi nō tā à pijs q̄ ab impijs, iuxta vulgatā
cātionē, Mors est malis, vita bonis &c. Hoc
aut̄ hæcten⁹ inter Lutherū & Sacramētarios

ARTICVLVS. VIII.

controuertitur. Et Lutheri dogma est, Baptismum non esse efficacem propter accipientis fidem, sed propter verbum Christi: Sic enim non vno in loco tantum cōtra Catapaptistas docet. Si iam par ratio est Sacramentorum, quod quidem ipsorum vim & efficaciam adtinet, hoc est, vnde ea habeant: nec Eucharistiæ vis in sumentis fide, sed in verbo Dei consistit, quid hic dissimulem iudicare potestis. Ad dam & tertiam Quæstionem de vi & efficacia Sacramentorum: An Sacramenta (post consecrationem) eadem habeant vim & efficaciam extra vsum, quam habent in ipso vsum? Scribit enim Oecolampadius Symbola sacra extra vsum nihil differre ab externis alijs: Hoc, inq̄, quæritur, Nū Baptismi aqua baptizato iam infante eandē vim habeat, q̄ habuit dū baptizaretur infans? An ne sit aqua communis sicut alia quæ ad publicū domū vsum pertinet? Sed de hoc nō est magna quæstio, maior est quæ sequitur: Nū panis semel consecratus, qui administrato Sacramento, hoc est, perfecta cōmunionem reliquū mansit, verè sit corpus Christi, an ne panis cōmunis? Idē de sanguine calicis intelligo. Videmus enim id quod reliquum est apud

Ad

ARTICVLVS. VIII.

Aduersarios in cophino & lagena post administrationem Sacramentorum, & dubiam Cœnam, citra discrimen, citra omnē reuerentiā in priuatum vsum ministrorum cedere. Quid ad hæc responsuri sint Aduersarij, nescio: sed quid olim responderit ad eiusmodi Sacrilegium & Sacramentorum prophanationem D. Cyrillus, satis scio. Et vt etiam tu scias, illius verba subiicere non grauabor. Audio quod dicunt, ait ille, mysticam benedictionem, si ex ea remanserint in sequentem diem reliquię, ad sanctificationem inutilem esse. Sed insanunt hæc dicentes: Non enim alius fit Christus, neq; sanctum eius corpus immutabitur: sed benedictionis virtus, & viuifica gratia perpetuò manet in illo. Hæc ille ad Calosyrium Episcopum. De Baptismi aqua alia est ratio, hoc quod diligenter à Scholasticis tractatum & discussum est. Ex iam attacta quæstione, manat alia quam breuissimis in medium adducemus: Quidam ex vestris doctore conantur illis tantum porrigi, siue vt illi loquuntur exhiberi corpus Christi, qui credunt sibi à ministro illud ipsum porrigi. Quæstio igitur est: Quid nam illud sit quod

ARTICVLVS VIII.

minister, Cænæ præses, in manibus tenet, prolatis quidem Christi verbis, sed adhuc ignorans, credat ne an non qui illud suscipiturus est? Quid si suscipiens non crederet verum domini corpus Christi in manibus ministri contineri: alius verò adstans firmissimè crederet, ibi verè porrigi corpus Domini, nō quidem ex suscipientis fide, sed ex Domini verbo & ordinatione. Dic, amabo dic, quid nam illud sit quod in manibus Ministri continetur? Placet ergo quod Apologia docet, Sacramenta efficacitā esse per verbum & ordinationem Christi: hoc quod Catholicorum nemo negat: sed vereor hac de re, sicut etiam antè dictum est, inter Aduersarios bene conuenire. Cæterum non dubito, quin inde profluxerit dogma Scholasticorum, immò totius veræ Ecclesiæ, de opere operato & nō ponendo obice, quod certò affirmarunt Sacramenta efficacitā & vim suā habere ex verbo & ex institutiōe Chri, siue nos credamus siue nō credamus. Hoc est baptismū esse lauacrum regenerationis, siue eo baptizetur Eunuchus ille, siue Simon magus. Sic verū esse corpus Christi, siue illud sumat Iudas, siue Petrus. De vno pane, inquit Augusti-

Tract. 50.
in Ioan,

111

ARTICVLVS. VIII.

nus, & Petrus & Iudas accepit: & tamen
quæ pars fidelium infidelium? Petrus enim
accepit ad vitam, Iudas ad mortem: & ite-
rum. Bonum est quod accepit Iudas, sed ma-
lo suo accepit, quia male, bonum, malus
accepit. Et rursus. Multum interest, non
quid accipias sed quæ accipiat: nec quale sit,
quod datur, sed qualis sit ipse cui datur. Nam
& bona obsunt &c. Hæc ille. Loquimur
autem de Sacramenti veritate, non de vti-
litate, & fructu, qui vel obice remoratur,
vel digna præparatione promouetur. At cõ-
tra hoc videtur Apologia pugnare Articulo
5. quando apertè reijcit præparationes no-
stras. Habet etiam Bucerus quod ad nostrum
institutum facit, ad Monasterien. cap. 7.
cui in hoc non reluctamur quod negat om-
nes (de adultis autem illum loqui intelligo)
qui Sacramenta suscipiunt etiam suscipere
virtutem Sacramentorum, etiam si verè nõ
credant. Hoc enim iam iam professi sumus,
nos non loqui de virtute, sed veritate Sa-
cramentorum, quibus tamen gratiam Dei
alligatam esse non diximus, quasi sine Sa-
cramentis neminem saluare queat. Facile
ergo ex his videre est, quid in hoc Articulo
discutiendum sit bonis & doctis Theologis.

Tract. 619

Tract. 629

H 5 Nos

ARTICVLVS. VIII.

Nos hunc articulum breuissimis finiemus, quoniam de singulis Sacramentis, singuli restant Tractatus. Mihi non videntur male sapere Scholastici, quando docent Sacramenta causas esse gratiæ, non quidem ex natura sua propria, sed ex immutabili ordinatione diuina: hoc enim est quod Cōfessio profitetur, Sacramentorum vim & efficaciam esse ex verbo & ordinatione diuina. Qui plura velit, de ratione Sacramentorum in genere scholasticos legat in 4. Sentétiarum statim ab initio: nos enim ad Articulum nonum accingimur.

DE BAPTISMI SACRAMENTO. *Articulus Nonus.*

DE Baptismo docent, quod sit necessarius ad salutē, quodq; per baptismū offeratur gratia Dei, & quod pueri sint Baptizandi qui per Baptismum oblatis Deo recipiantur in gloriam Dei.

Dam.